

Михайло ДИМИД

ЕКЛЕЗИАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА ЕКУМЕНІЧНА МІСІЯ УГКЦ НА ПОЧАТКУ ІІІ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Мирослав Вольф у книзі «На Нашу подобу. Церква як образ Трійці»¹ пише: «На зміну вірі, яка жила й розвивалась в контексті Церкви, приходять віра людини, яка відійшла від християнського спілкування».

Якщо ця теза правильна, а я думаю, що частково так, то напрошується питання: Чи не змінилася ідентичність Церкви в суспільстві, в якому настала «приватизація прийняття рішень»? Якщо говорити про УГКЦ, то корисно буде серйозно з'ясувати наступне: Наскільки приналежність вірних до Церкви суголосна з їхнім християнським способом життя в приватному і суспільному вимірах? Яким чином і на якій основі різні спільноти Церкви (парохіяльні, чернечі) передають віру в Христа сучасному суспільству, в якому вони живуть – працюють і відпочивають? Романо Гвардіні писав, що потрібно, аби «Церква пробудилась в душах християн». Тож я думаю, що нині для повного з'ясування еклезиальної ідентичності УГКЦ треба висвітлити, наскільки вона реально «пробуджується» у кожній людині на українській землі?

---

¹ Miroslav Volf. *After Our Likeness: The Church as an Image of the Triune God*. Grand Rapids: Eerdmans 1998. Перекл. з нім.: *Trinität und Gemeinschaft: Eine Ökumenische Ekklesiologie*. Mainz/Neukirchen-Vlyn: Grünewald Verlag/Neukirchener Verlag 1996. В Україні вийшов російський переклад цієї книжки: *По подоби Нашему. Церковь как образ Троицы*. Черкаси 2012.

І взагалі, чи УГКЦ ставить собі за ціль «пробудитися» в душах своїх вірних?

За такого підходу можна неоднозначно сприйняти оптимістичне висловлювання прот. Мирона Бендика, що «Церква Шептицького» стала «Церквою українською». Бо чи дійсно УГКЦ звертається до всіх українців? Якщо так – чи вони про це знають, чи вони це відчують? А якщо ні, то може постати сумнів в одній із рис помісності, а саме – територіальній закоріненості. Якщо мова йде про «Церкву Шептицького», тобто про тих, які регулярно беруть участь в Христовій трапезі в УГКЦ, то для окреслення еклезіального образу Церкви треба також з'ясувати, які основні питання стоять на порядку денному єпископів, ректорів і парохів. Питання, до яких причетна вся громада, – в тому значенні, що це її заторкує, вона про це розмовляє, тим живе, це пропагує... При цьому слід не забувати досвід Церкви в підпіллі, де завдяки трудові простих християн, вірних Божому слову, Церква не тільки вижила, але й наворотала! Так що якоюсь мірою кожний вірний відчуває свою причетність до передачі віри Церкви, бо чується повноцінним членом її громади. Від того залежатиме ідентичність Церкви! Тільки тоді, коли християни будуть впевнені, що їхня кваліфікована думка впливає на розвиток Церкви, вони зможуть проголошувати свою християнську ідентичність поза її межами. Існує глибокий зв'язок між місією Церкви *ad extra*, та дозріванням її самобутності.

Яким, отже, є образ УГКЦ в постконфесійному суспільстві? Чи дійсно є актуальними слова прот. Мирона Бендика, що «вже не спрацьовують формули, якими досі оперували чи то на Сході, чи на Заході, формули ексклюзивно-конфесійні, уніатсько-політичні чи месіансько-імперські»²?

---

² о. Мирон Бендик. Еклезіологічна ідентичність та екуменічна місія УГКЦ на початку III тисячоліття: еклезіологічна перспектива // веб-сайт «Кафедра богослов'я – Український католицький університет» – <http://theologia.ucu.edu.ua/uk/bogoslovski-praci>

Відповідати на цей сумнів – не моє завдання, його повинна розвіювати вся УГКЦ, ставлячи його собі та відповідаючи на екзистенційні запитання такого роду: Яке конкретне екуменічне завдання УГКЦ *ad intra* та *ad extra*? Якого сенсу Божий люд УГКЦ надає 9-му членові Символу віри, коли проголошує свою віру в соборну Церкву? Катехизм УГКЦ тільки частково відповів на це питання! На яких реальних еклезіологічних проблемах зосереджує вона свою увагу? На які проекти йдуть великі гроші?

Недавно диякон Андрей Кураев заявив: «Коли в мене виникають проблеми, я просто дивлюся на небо і кажу: „Господи, Ти мене привів в цю Патріархію – Ти з нею і розбирайся! ”». Моє прохання до Господа – щоб УГКЦ завжди більш реально ставала помісною Церквою, тобто Церквою, яка є в даному місці, відкрита до всіх людей без виїмки! Щоб воцерковлені особи відчували свободу й відповідальність за Церкву! Щоб Церква пробуджувалася в серцях численних людей, котрі є далекими від Церкви, але вірують в існування Бога! Щоб вона вірно свідчила Євангеліє і привертала до Христа багатьох, які щодня зустрічаються з її діяльністю!

А Євангеліє буде вповні сяяти лише тоді, коли УГКЦ реально буде спроможна явно виголошувати віру свого Божого народу в те, що є одна й та сама Євхаристія в неї і в Православних – на тому самому рівні, що і в римо-католиків! І, оскільки реальне співслужіння на одному престолі відверто відбувалося між православними і греко-католиками до 1744 р. то чому це не може й нині ставати дійсністю виключно для тих, які цього захочуть? Про цю віру чітко заявляли патріарх Любомир і єпископ Софрон (Мудрий) на XI Звичайній Генеральній Асамблеї Синоду Єпископів, «Євхаристія: джерело і вершина життя та місії Церкви» в Римі в жовтні 2005 р., в присутності Римського архиєрея Венедикта XVI.

На закінчення скажу, що це і є основний еклезіологічний виклик для УГКЦ в III тисячолітті, основи якого знаходимо в життєдіяльності патріарха Любомира!

Анотація

Роздумуючи над викликами УГКЦ в III тисячолітті, автор ставить такі питання: в чому полягає еклезіальна ідентичність Церкви? Як вона пробуджується в членах Церкви? Чи дійсно УГКЦ звертається до всіх українців? Чи духовенство причетне до церковної проблематики як її переживає громада? Яким чином місія Церкви *ad intra* та *ad extra* визначає її самобутність? Як практично УГКЦ проголошує свою віру в соборну Церкву? На яких реальних еклезіологічних проблемах зосереджує вона свою увагу? На які проекти йдуть великі гроші? Одним із важливих викликів УГКЦ автор вважає те, що Церква має старатися явно виголошувати віру свого Божого народу.

Mychajlo DYMYD

Ecclesiastical Identity and Ecumenical Mission of Ukrainian Greek Catholic Church at the Beginning of the Third Millenium

The author considers the challenges the Ukrainian Greek Catholic Church faces in the third millenium and addresses the following questions: What is the basis of UGCC's ecclesiastical identity? Does UGCC target all the Ukrainians with its message? Do clergy experience problems in the Church in the same way the congregation does? How is Church's identity defined by its mission *ad intra* et *ad extra*? What is the practical implementation of UGCC's declared faith in the Church unified? Which ecclesiological problems have priority on UGCC's agenda? Which projects are receiving generous funding? In the author's opinion, explicit proclamation of the faith of the people of God is among the most important challenges UGCC faces.